

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Пусева М. Стратегічні напрями відновлення та розвитку транспортної інфраструктури України. (2023). *Економіка та суспільство*, (49) URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2322>

ТУЖАНСЬКА Дарія,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ
за спеціальністю «Ювенальна превенція»,
курсант 103 н.гр. № 3, рядовий поліції.
Науковий керівник:
ФЕДОРОВСЬКА Наталія Володимирівна,
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної діяльності
та запобігання корупції ННІ № 3, майор поліції

ДІЯЛЬНІСТЬ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Повномасштабне вторгнення сусідньої країни-агресора внесло корективи не тільки в життя кожного громадянина, а і змусило керівництво України оперативно змінювати організаційно-правові аспекти регламентації діяльності державних інституцій. Відповідно, 24 лютого 2022 р. у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та відповідно до п. 31 ч. 1 ст. 85 Конституції України та ст. 5 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» Верховною Радою України за № 2102-IX затверджено Указ Президента України за № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [1].

Національна поліція також на законодавчому рівні зазнала зміни та поповнення до нормативно-правових актів, які регулюють її діяльність, внесено значну кількість змін, які регулюють функціонування цього органу в період воєнного стану.

Слід зазначити, що Законом України «Про національну поліцію» [2] під визначенням «забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану» можна виділити наступні заходи:

- 1) посилений режим охорони публічного порядку та безпеки;
- 2) боротьба з диверсійно-розвідувальними силами;
- 3) охорона стратегічно важливих об'єктів і комунікацій життєдіяльності;

- 4) забезпечення взаємодії суб'єктів територіальної оборони;
- 5) сприяння діяльності військової адміністрації, судів, прокуратури, судових органів в період дії воєнного стану [3, с. 131].

Оскільки патрульним поліцейським довелося досить швидко прийняти нову реальність, з якою зіткнулося усе українське суспільство та українська держава і адаптуватись до цієї нової реальності та у тісній взаємодії з іншими правоохоронними та силовими підрозділами України почали брати активну участь в обороні України.

Так, патрульні поліцейські несли службу на стратегічно важливих блокпостах, розташованих на в'їздах та виїздах міст, при перетині адміністративних меж областей, особливо по маршруту ключових автошляхів України, в переважній більшості спільно із підрозділами територіальної оборони в подальшому із представниками Збройних Сил України.

Блокпост це дорожній укріплений контрольно-перепускний пункт із озброєною охороною, здатний самостійно тримати колову оборону та здійснювати контроль руху, перевірку та блокування людей і транспортні засоби.

До основних завдань поліцейських, які несуть службу на блокпосту входить:

- перевірка та огляд громадян, транспортних засобів, майна, які мають намір перетнути контрольно-перепускний пункт;
- перевірка документів громадян та транспортного засобу;
- виявлення диверсійно-розвідувальних груп країн-агресорів;
- виявлення каналів постачання зброї, боєприпасів, заборонених законом предметів;
- блокування здійснення пересування людьми певною територією (повного або часткового);
- забезпечення дотримання особами встановленої комендантської години на визначеній території;
- здійснення спостереження [4, с. 41].

Під час несення служби поліцейські патрульної поліції регулярно використовують інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» [5] (надалі – ІПНП) з метою отримання інформації майже про все: про злочинців, про ДТП, про зниклих безвісти та інше.

ІПНП містить в собі низку підсистем, серед яких слід окреслити три основні:

перша та одна з найголовніших підсистем – Інтегрована інформаційно-пошукова система ОВС України (надалі - ІПС). Для пошуку додаткової інформації про осіб, що є громадянами України, про іноземців та осіб без громадянства, про викрадені речі, про зброю, що перебуває у користуванні громадян та інше. До її складу входять ІП «Розшук», ІП «Річ», ІП «Втрачені документи», ІП «Угон», ІП «Мігрант» та багато інших. Саме ІПС найчастіше використовується поліцейськими під час воєнного стану з метою перевірки документів у підозрілих осіб, а зазвичай у них немає з собою паспорта або інших паперових документів, які б засвідчували особу;

друга – система централізованого управління нарядами поліції «ЦУНАМІ» з метою оптимізації роботи нарядів поліції, скорочення часу реагування нарядами поліції на звернення громадян та здійснення контролю за своєчасністю та якістю реагування нарядів поліції. Загалом дана система значно полегшила роботу патрульної поліції, а особливо під час воєнного стану, коли викликів поліції стало значно більше;

третя – ДБД «Арсенал», відомості щодо зброї, яка перебуває на озброєнні МВС, МО, МНС, АДПС, СБУ, ДПА, ДМС, ДДПВП та УДО. Наразі це одна з найголовніших баз даних, адже в умовах сьогодення, під час війни значну кількість зброї було введено в обіг, тому вона стає в нагоді доволі часто.

Важливим залишається питання про доставлення постанови про накладення адміністративного стягнення за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованого в автоматичному режимі, в умовах воєнного стану, оскільки не маючи доступу до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб працівники Департаменту патрульної поліції продовжують відправляти «листи щастя» за адресою місця реєстрації особи, а не за фактичним місцем проживання громадянина, з урахуванням відомостей про внутрішньо переміщених осіб [6, с. 93-95].

Контроль за дотриманням особами комендантської години та спеціального режиму світломаскування здійснюється патрульними, які підпорядковуються коменданту. Враховуючи, що в Україні комендантська година як спеціальний захід запроваджувалась відносно нечасто, відповідальність за її порушення у чинних нормативно-правових актах, зокрема в КУпАП, відсутня. Як наслідок, поліцейські складають на порушників комендантської години протоколи за ст. 185 («Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі

поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку та державного кордону, військовослужбовця») КУпАП.

Воєнний стан як особливий правовий режим, став підставою для надання органам Національної поліції повноважень посилити необхідні та законні заходи безпеки. Водночас із зовнішніми викликами, що породжені збройною агресією росії, викликають і внутрішні дестабілізаційні процеси (безконтрольність криміногенного середовища на окупованих територіях; грабування майна, яке залишилося без догляду тобто «мародерство»), що потребує від підрозділів та органів Національної поліції, зокрема патрульної поліції особливостей несення служби зважаючи на територіальну характеристику ведення бойових дій.

Разом з тим, за зверненням представників військових адміністрацій, виконавчих органів міських, сільських, селищних рад, керівників навчальних закладів екіпажі патрульної поліції Департаменту патрульної поліції здійснили понад 18 тис. супроводжень транспортних засобів, залучених до тимчасового переміщення (евакуації) дітей та осіб [7].

На деокупованих територіях або на територіях, де точаться активні бойові дії, наприклад, поліцейські проводять евакуацію громадян, рятуючи їх від артилерійських обстрілів тощо, доставляють в небезпечні райони гуманітарну допомогу (їжу, воду тощо). Групами «Білі янголи» в Донецькій, Запорізькій, Луганській, Харківській та Херсонській областях впродовж 2023 року евакуйовано 8834 особи, у тому числі 2057 дітей, надано першу медичну допомогу 293 особам, транспортовано до медичних установ – 358, доставлено 649,7 кг медикаментів, понад 610 тонн продуктів харчування, 49,4 тис. літрів питної води, більше ніж 212,5 тонни іншої гуманітарної продукції [8].

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що важливою складовою діяльності патрульної поліції в умовах сьогодення є:

- контроль за дотриманням особами комендантської години та спеціального режиму світломаскування;
- евакуація населення з небезпечних територій («Білий янгол»);
- направлення гуманітарної допомоги в райони, де точаться активні бойові дії;
- фіксація фактів воєнних злочинів;
- обробка відомостей, що утворюються у процесі діяльності Національної поліції України та її інформаційно-аналітичного забезпечення.

Окрім того, серед пріоритетних завдань на щойно деокупованих територіях та у прифронтових територіях є запобігання фактам мародерства тощо.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

3. Муляр Г.В. Діяльність органів національної поліції України в умовах правового режиму воєнного стану. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2023 № 61. URL: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2023.61.26>

4. Організація діяльності підрозділів Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: метод. рек. / В. Л. Костюк , В. В. Литвин, В. В. Мозоль, А. О. Шаповалова, Р. А. Сербин. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 52 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/17c8bde0-82c8-4ce3-9c93-2598de556b08/content>

5. Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України»: затв. наказом МВС України від 03.08.2017 №676. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17#Text>

6. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану / Безпалова О.І., Чишко К.О., Бахаєва А.С., Макаренко В.С. Харків, 2022. 105 с. URL: https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/zvit_NPU_2023.pdf

7. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році. Офіц. Вебпортал Національної поліції України. URL: https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/%20НПУ%20за%202022%20рік_.pdf

8. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2023 році. Офіц. Вебпортал Національної поліції України. URL: https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/zvit_NPU_2023.pdf

ШВЕД Альона,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
за спеціальністю «Правоохоронна діяльність»,
курсант 206 н.гр. ННІ № 3, капрал поліції.